

ne scire, Sciētia est certa cognitio de necessarijs, habita per causam, evidentiāq; obiecti, & per applicationem causā ad effectum. Sed q̄ sciētia sit p̄ discursum, & applicatiōe, hoc est im̄fectiōis, sicq; ex præcedenti cognitioe dependet. Theologia ergo quantum ad cōditiones illas, quæ sunt perfectiōnis, videlicet q̄ sit cognitio certa, & necessaria, & p̄ obiectum per se evidens, non per causam efficiētem est scia in intellectu diuino. Theologia aut̄ beatorum est verē sciētia, etiam quod ad hoc, q̄ est ex causa efficiēte, videlicet Deo. Similiter Theologia viatorum, sciētia est, & ex discursu habet. ¶ Sed cōtra ista arguitur: Quia pars Theologiae est de cōtingētibus, vt q̄ filius Dei est incarnatus, q̄ Deus mundum creauit, quæ non videntur habere sciētiā. Respondetur, q̄ nullus intellectus pot̄ intelligere contingens, vt necessarium, nisi erret. Ideo nihil est dicere, q̄ contingētia, vt a Deo sunt cognita, sint necessaria: sed sciētia Dei est contingētis, vt contingētis. Ideo aliter est de sciētia nostra, & de sciētia Dei. Necessitas enim, quæ requiritur ad sciētiā nostrā, est necessitas obiecti, non habitus: q̄a quod homo scit hodie, pot̄ cras obliuisci, q̄uis sit de necessarijs. Necessitas autem sciētiæ Dei, est necessitas habitus, non obiecti, & ipse certitudinaliter cōtingētia noscit. Hæc Scotus.

¶ Cuius dicta in se obscura, ex suorum sequacium scriptis possunt clariū enodari, nisi prolixitas esset vitanda. Breuiter autem tangendo, sicut vix asserit illorum, quædam est Theologia in se, & quædam in nobis. Theologia in se, est cognitio, quæ nata est haberi de obiecto Theologico, secundum qd̄ obiectum illud natum est manifestare se intellectui proportionate, quemadmodum verbi gratia, Deus est obiectum Theologicum, & intellectus diuinus est si bi proportionatus: ideo illa notitia, quæ habet de isto obiecto in intellectu diuino, est Theologia in se. Illa vero, quæ de eodem obiecto cauatur in nobis, vocatur Theologia in nobis. Præterea aduertendum quod circa hanc quæstionem multa scribit Durandus de sancto Portiano, inter cætera dicens: In omni disputatione oportet supponere, quid designet per nomen. Ideo antequam defendatur ad solutionem quæstionis istius, oportet videre, quid importet nomine Theologiae. Videtur autem Theologia secundum nomen suum, tripliciter accipi. Primo, pro habitu, quo cognoscimus ea, quæ in sacra doctrina traduntur, & vt in ea traduntur: sicut sciētia ea, quæ in libris continentur philosophorum, vocatur naturalis philosophia. Secundò, pro habitu, quo fides, & ea, quæ in scripturis traduntur, ex quibusdam principijs nobis notioribus declarantur, sic quæ sumit eam Augustinus 14. de Trinitate loquēs: Hinc sciētia illud tantum tribuitur, quam fides saluberrima gignitur, nutritur, defenditur, & roboratur, quæ sciētia multi fideles non possent, quamuis pollent ipsa fide. Tertiò pro habitu eorum, quæ deducuntur ex articulis fidei, & ex dictis scripturæ, sicut conclusiones ex suis principijs. Si itaq; Theologia primo modo accipitur, non differat a fide: quoniam, quæ in scriptura traduntur, vt sic, solum auctoritate diuina tenentur. Si autem eis assentire, solius est fidei. Ideo Theologia sic sumpta, nō differat a fide: Hinc querere, an Theologia si accepta, sit sciētia: idem est, ac si quereretur, an fides sit sciētia. Porro si Theologia secundo modo accipitur, fides, & Theologia sunt de eodem, nisi quòd id, qd̄ tradit, sola tradit auctoritate, Theologia ratione. Ideo querere, an Theologia sic sumpta, sit sciētia:

est querere, vtrum de eodem simul possint haberi fides atque sciētia. Sumendo autem Theologia tertio modo, querere an Theologia sit sciētia, est querere, vtrum ex articulis fidei possit aliquid demonstratine concludi, quod verè sit sciētum.

¶ His vltimis duobus modis, tractat Durandus hanc quæstionem prolixè: & tenet in primis, quòd de eodem possunt in homine simul esse fides & sciētia, dummodo illud sit scibile, & demonstrabile homini viatoris, alias non. Deinde, loquendo de Theologia tertio modo sumpta, tenet quod non sit verè nec propriè sciētia: & in hoc recedit a Thoma, Richardo, ceterisque prædictis. Denique positionem suam sic probat: Omni scienti potest constare de cōclusionē scita, quòd sit vera, & quòd impossibile sit aliter se habere: sed de conclusionē deducta ex principijs tantum creditis, non potest constare deducēti, quòd impossibile sit eam aliter se habere, neque quòd sit vera. Non enim plus constare potest de cōclusionē, quam de principijs, cum noticiā conclusionum depēdeat ex noticiā principiorum, sed de principijs, tantum creditis non potest cōstare, quòd sint vera, nec quòd impossibile sit, ea aliter se habere. Ille enim, qui solum assentit alicui dicto propter hoc, quòd ab alio dicitur, quantum est ex se, & qualiter assentiret cuilibet dicto ab illo, siue verum esset, siue falsum. Sed huic argumento obijcit Durandus: quia dum dicens, mentiri non potest, nec falli, tunc credens auctoritati ipsius certus est de veritate dicti ipsius: talis autem est Deus. Cum ergo auctoritate ipsius credamus veros esse articulos fidei, certi sumus de veritate eorum. Ad quòd respondet, quòd quando constat de infallibili veritate dicentis, constat de veritate dicti: sed, quòd Deus dixerit articulum fidei, non potest (vt videtur) constare viatori. oportet enim, quòd vel videtur verbum diuinum in se, & sic non esset viator, sed comprehensor: aut quòd audiret sonum in substantia creata formatum, sicut formatum in aere soni, similes vocibus significatiuis: talia autem possunt formari a demone. Propter quod nullo modo potest constare euidenter, quòd articuli sint a Deo dicti. Est etiam, quòd euidenter esset Deum dixisse articulos, non tamen ob hoc articuli essent euidentes in speciali, sed tantum in generali. Nec forte etiam in generali talis conclusio esset, scita, quia non concluditur per proprium, sed per extraneum medium. Non ergo valet illa instantia. Ideo patet, quòd de conclusionē deducta ex principio tantum credito, non potest constare deducēti, q̄ necessaria sit, & vera. Non ergo propriè scita, qd̄ concedo. Hæc Durandus.

¶ Contra cuius dicta multa obijci queunt. Primò, quoniam leuitatis videtur credere his, quæ omnē rationem excedunt, omnīq; sensui, & experientie contrariantur, nisi certitudinaliter nosceremus, q̄ Deus verus sit eorum probator, doctor, & testis. Nec Deus sub æternæ damnationis comminatione requireret a nobis indubitatam talium credulitatē, nisi sufficienter, & manifestè ostendisset hominibus se talium esse testem, atq; auctorem. Deniq; nihil tacerum est, q̄ Deum mentiri non posse: idcirco dum constat Deum esse asseriorē dicti, certissimum est illud esse verissimum, nec vlla demonstratio certior est. Idcirco dixit Apostolus. Licet nos, aut Angelus de cælo euangelizet vobis præter id, quòd euangelizauimus vobis, anathema sit. Præterea ad hoc, qd̄ certè noscamus articulum fidei dictum esse a Deo, nequaquam oportet, ut uel uideamus uerbum diuinum in se, sicut comprehensores: aut audiamus diuinum

Obiectio.

Dilutio.

Durandus.

Nomen theologice tripliciter accipitur.

August.

Dionysius

Durandus

Dionysius contra Durandus

Gala.

sum